

-en geologisk seværdighed i særklasse

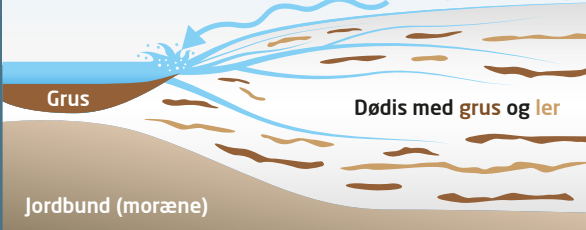
Vissenbjerg Bakkerne er udpeget som nationalt geologisk interesseområde. Da isen trak sig tilbage fra Fyn i slutningen af seneste istid, for cirka 12.000 år siden, efterlod den isrester - enorme klumper af 'dødis' med grus og ler - der afsmeltede i flere stadier.

Oven på dødisen opstod der søer, med aflejret grus og ler. Disse aflejringer blev til toppen af de grustop- og fladbakker, som Vissenbjerg i dag ligger på.

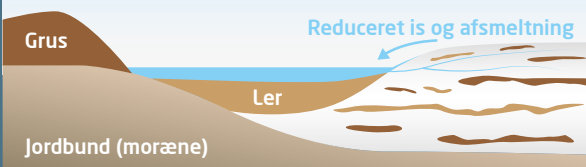
Under den kraftige afsmeltning dannedes afvandingskløfter i randen af bakkerne. Den mest markante kløft er Afgrunden, der med et tydeligt v-formet tværsnit, er 16 meter dyb og 400 meter lang.

Landskabet neden for bakkerne er også præget af de sidste dødisklumper; et småkuperet landskab med mange lavninger, der sidenhen er blevet til tørvemoser.

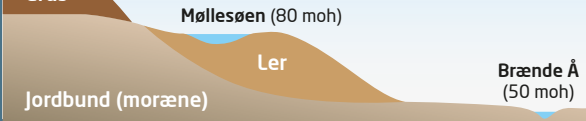
1. Tidlig afsmeltning: Den kraftige strøm af smeltevand transporterer lette lerpartikler videre, mens tunge gruspartikler bundfældes.

2. Sen afsmeltning: Svag strøm af smeltevand tillader nu de lette lerpartikler at bundfælde, sammen med de tunge gruspartikler.

3. Nutidens bakkelandskab: Grus- og lerbakkerne danner 'trin' i landskabet

Et historisk sted...

Bred Teglværk 1930-60. Vissenbjerg Lokalhistoriske Arkiv.

Teglværker

Allerede i middelalderen blev områdets fine ler brugt af teglværker til fremstilling af mursten. Med industrialisering i midten af 1800-tallet kom der flere og større teglværker i området. I Vissenbjerg området har der i alt været 15 teglværker, men i dag er der ingen fungerende teglværker tilbage.

Den øverste meter ler er iltet og kaldes rødler, fordi det giver røde sten ved brænding. Under rødleret findes blåleret, der giver gule mursten.

Anemonerne blomstrer i foråret - i den nu fredelige skov.

Røverne i Vissenbjerg

Vissenbjerg er kendt for sine røverhistorier. En del er sagn, men mange har dog rod i virkeligheden.

I middelalderen blev folk, der havde forbrudt sig mod landets love dømt fredløse. De fredløse havde mulighed for at gemme sig i de store og ufremkommelige skove omkring Vissenbjerg. For at undgå de fredløse, gik hovedfærdselsåren over Fyn i mange år en stor bue uden om Vissenbjerg. I løbet af 1700-tallet skete der store indhug i skovene, og det var slut med røverne i løbet af 1800-tallet.

Vissenbjerg Bakkerne

Grafisk tilrettelæggelse - hole.dk

ASSENS
KOMMUNE

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Velkommen til Vissenbjerg Bakkerne

Vissenbjerg Bakkerne er et storslået og imponerende skovklædt landskab, lige syd for Vissenbjerg By. Det højeste punkt **Udsigten**, er 129 meter over havet. Hele området er fredet, først **Afgrunden** i 1949, og siden det resterende område i 1979.

Vissenbjerg Bakkerne er en del af de fynske bjerge, hvor gigantiske gletsjere fra sidste istid har efterladt sig et stort område med mægtige bakker, stejle skråninger og dybe slugter. Vissenbjerg Bakkerne er sammen med Frøbjerg Bavnehøj og Brændholt Bjerg noget af det tætteste man kommer på bjerge på Fyn.

Bakkerne og den spændende natur er et besøg værd - året rundt. Vissenbjerg Skoven blev i 2010 udlagt som urørt skov, hvilket har været med til at gøre den til en artsrig og spændende skov. Flere gamle og udgåede træer skaber gode levevilkår for skovens svampe og insekter, og fuglene bygger reder i de hule træer.

Hvis du går ved tussørke kan du opleve et liv af flagermus, der yngler og raster i skovens hule træer.

Dværgflagermusen måler ca. 7 cm fra snudespids til halespids, den vejer 3-8 gram, og med et vingefang på ca. 20 cm er den Danmarks mindste flagermus. Den lever, som andre flagermus af insekter; myg, døgnfluer og natsværmere.

Rundt i landskabet

1. Udsigten

Du er næsten nået op under himlens tag. 129 meter over havet, og der åbner sig en fantastisk udsigt mod Brændholt Bjerg og Frøbjerg Bavnehøj, der med 130 meter er Fyns højeste punkt. I klart vejr kan du være heldig at se helt til Lillebælt og Jylland.

Blå libel er som andre guldsmede et rovdyr, der æder andre insekter.

2. Møllesøen

Du må fiske langs den vestlige side af Møllesøen. Du behøver kun at indløse fisketegn, for at prøve lykken. Måske er du heldig at få fat i en gedde eller en stor aborre. Langs søbredden kan du spotte butsnudet frø, lille vandsalamander og de smukke guldsmede.

3. Afgrunden

Afgrunden er den største kløft som smeltet vand har skabt da issøerne pludselig blev tømt ved seneste istids afslutning. Kløften skærer sig ned gennem leraflejringerne, så Afgrunden kan være fedtet i vådt vejr. Se om du kan spotte flagspætterne, der trommer på de hule træer - eller deres smukke svingfjer med prikker.

4. Udsigten ved Under Bankerne

Udsigt til det småkuperede landskab med mange søer og moseområder omkring Brænde Å. Her er der mulighed for en overnatning i shelteret.

Stor flagspætte slider tre næblængder op på et år. Næbbets hornlag vokser dog hele tiden ved basis, efterhånden som det bliver slidt.

ISTIDS-RUTEN

Gå på opdagelse med app'en Vissenbjerg Bakker Istiden, scan QR koden på skiltet og følg Mammutten rundt i landskabet. Med app'en har du mulighed for at se visualiseringer af istidens dannelse af landskabet med dets bakker, skråninger og slugter. Projektet er udviklet af Vissenbjerg Lokalråd.

Det rige fugleliv

Besøg Vissenbjerg Bakkerne en tidlig forårmorgen og du vil blive belønnet med fuglenes symfoni. Bogfinker, musvitter, spætmejser og flagspættens trommen.

Det er også muligt at spotte den fine halemejsje som yngler i løvskove, og gerne hvor der er en kraftig underskov som her i Vissenbjerg. Den lever mest af insekter, særligt biller og edderkopper, men om vinteren spiser den også plantefrø. Halemejsjer er nemme at kende med deres helt runde form og lange hale.

Dens rede er stor og kugleformet, bygget af mos og dun og camoufleret med lav, der er fastgjort med spindelevæv. På reden kan man se, at halemejsjen ikke er en "ægte" mejse, for de bor i huller. For eksempel i hule træer.

Halemejsjen er social og lever ofte sammen i grupper med flere generationer, som alle er beslægtede.